

KHRU kevätretki Tallinnaan 2009

Vuoden 2009 Viron retken junailu aloitettiin jo syksyllä 2008 ja silloin oli ajatus tehdä retki jo tammi-helmikuussa 2009. Ennen joulua päätettiin, että se tehdään huhtikuun loppupuolella. Tärkein aikatauluun vaikuttanut tekijä oli Tallinnassa tapaamamme Baltian maissa olevan Suomen sotilasasiamiehen everstiluutnantti Erkki Pekosen aikatulu. Hänelle sopi tapaaminen perjantaina 24.4 ja aikataulu oli siten selvillä.

Alkuperäisessä retkisuunnitelmassa oli tavoite mennä perjantain Tallinnan vierailujen jälkeen yöksi Narvaan ja tutustua lauantaina kesän 1944 Sinimäen suurtaistelun paikkoihin (Tannenberg linja). Tästä jouduimme tinkimään todetessamme pitemmän retken pienentävän osallitusmäärää huomattavasti. Lukijalle tiedoksi, että saksalaisten ja virolaisten menestyksellinen puolustustaistelu Narvan länsipuolella olevalla Sinimäen alueella oli osaltaan mahdollistamassa Suomelle kunniakkaan irtautumisen jatkosodasta ilman venäläisten miehitystä. Stalinin tavoitteena oli ollut heinäkuussa 1944 vallata Viron pohjoisrannikko, sulkea suomalaisilta Suomenlahden merenkulku ja pakottaa suomalaiset antautumaan. Kun venäläiset eivät saaneet läpimurtoa Sinimäessä, tuli Suomelle otollinen hetki saada aselepo syyskuun alussa 1944. Alla ovat osoitteet Wikipedian sivuille, joissa Sinimäen ja sitä ennen käydystä Narvan taistelusta tietoja. Venäläisten tappiot haavoittuneina ja kaatuneina olivat Narvassa n. 300.000 ja Sinimäessä n. 180.000. Vertailuna, että Suomen rintamalla venäläisten tappiot olivat kesällä 1944 n. 170.000 sotilasta.

http://en.wikipedia.org/wiki/Battle_for_Narva_Bridgehead

http://en.wikipedia.org/wiki/Battle_of_Tannenberg_Line

Sakari Väliahde (Saku) ja Jari Ora junailivat perjantain ohjelman. Kokoontuminen oli tutussa paikassa Makasiiniterminaalissa normaaliin aikaan klo 7:30. Tallinnan satamassa oli vastassa evp kapteeni Antti-Pekka Mustonen (A-P). Suuntasimme sataman näköalatasanteen ylityksen ja ensimmäisten digikuvausten jälkeen kohti Toonpean mäkeä ja Suomen suurlähetystä. Tapaaminen oli sovittu klo 11:15 ja siihen oli vielä aikaa. Raskaan mäkimarssin varrella oli sopivaa pysähtyä ensimmäiseen virkistäytymispaikkaan. Keskustelu liikkui lähinnä suurvaltapolitiikassa ja erityisesti niin Suomelle kuin Virolle yhteisen itäisen suurvallan ulko- ja turvallisuuspolitiikassa. Aihealue on tunnetusti laaja ja tähän palattiin useamman kerran päivän aikana. Todettakoon tässä kurioositeettina, että Georgian kriisin aikana Riian yli oli lentänyt kaksi NATOn lentokonetta. Tällöin riikalaiset olivat olettaneet venäläisten lähestyvän kaupunkia. NATOn koneet lentävät myös muulloin kuin Venäjän käydessä sotaa jotain pientä naapuriaan vastaan. Tallinnan kentällä oli näet parhaillaan kaksi NATOn F-15 hävittäjää ja tuskin meidän saapuminen Tallinnaan oli niitä sinne tuonut.

Suurlähetystössä olimme määrääaikana. Tartosta piti paikalle saapua Matti Aspdalin. Virkavalta viivästytti hieman Matin saapumista. Syynä oli virolaisten myöhäinen siirtyminen kesänopeuksiin. Kesäisessä säässä Matti jo noudatti kesänopeutta. Suurlähetystössä käyty palaveri sujui molempia osapuolia tyydyttävässä, hedelmällisen keskustelun merkeissä. Annoimme niin Helsingin Reserviupseeriin lahjoittaman kirjan kuin kerhon hankkiman sissipuukon vierailun isännälle everstiluutnantti Erkki Pekoselle.

Suurlähetystön jälkeen suunta oli alaspäin kohti toria ja edelleen Erokin eli Viron reserviupseerien paikkaa kohti. Nautimme matkan varrella taas virvokkeita aikataulun sopivasti salliessa. Erokin paikka on etulinjan suunnassa eli keskustan itäpuolella osoitteessa Narvan maantie 8. Tosin jos Virossa joskus on konkreettisesti etulinjat, niin toivoisi niiden olevan hieman kauempana idässä.

Matkaa keskustaan näet oli vain pari kivenheittoa. Tapasimme Erokin luutnantti Kuno Peekin. Erokista on lyhyesti heidän kotisivuillaan osoitteessa http://www.erok.ee/en/general_information/ ja tässä hieman lisää. Erokissa on aluekohtaisia osastoja joista suurimmat ovat Tallinnan, Tarton ja Pärnun osastot. Toimialakohtaisia osastoja ovat laki-, lääkintä-, ja meriupseerit. Isäntämme Kuno kuului meriupseereihin. Virolaisia uusia reserviupseereita tulee vuosittain armeijasta 50-100 kpl. Varsin harva liittyy Erokiin, koska Virossa on aktiivisesti toimiva suojeleuskuntajärjestö eli Kaitseliitto. Viron puolustusvoimat ovat tukeneet Erokiä suoraan rahallisesti. Taloudellisen taantuman takia puolustusvoimain tuki on pienentynyt tänä vuonna huomattavasti. Vierailun lopussa toivotimme virolaiset reserviupseerit vastavierailulle Padasjoen ampumaleirille elokuussa. Annoimme muistoksi vierailusta isännälle sissipuukon ja toisen Helsingin reserviupseeripiirin lahjoittaman kirjan.

Virallinen ohjelma oli toteutettu ja suuntasimme korttelin takana olevaan kaukasialaiseen ravintolaan A-P Mustosen opastamana. Lounas sujui normaaleissa merkeissä joskin todettakoon, että keskustelussa sivuttiin jälleen kerran suurvaltapolitiikka. Erityisesti jäi mieleen eräitten retkeläisten ihmettely miksi Viro pitää välillä varsin kovaa ääntä itäisestä naapurista. Ainakaan syynä ei ole sotilaallinen voima vaikkakin juuri parhaillaan Tallinnan kentällä olevat hävittäjät myös Kuno Peek tiesi. Syynä lienee inhimillinen tekijä eli vielä vuonna 1991 Kremlin valta ulottui Virossa Saarenmaan, silloin suljetun sotilasalueen, läntisimpään kolkkaan. Lähes jokaisesta suvusta joku oli joutunut käymään Siperian leireillä ja osalla oli elämänsä täysin pysähtynyt kaukana idässä. Virolaiset Virossa olivat joutuneet pelkäämään henkensä kaupalla välillä enemmän ja välillä vähemmän vuosina 1940 – 1991. Suomen osalta voimme taas kerran kiittää rintamalla olleita sotilaita kuin myös kotirintaman henkistä kestävyyttä ja tukea vuosina 1939-1944. Todettiinpa keskustelin tiimellyksessä, että tänä päivänäkin Suomi on suurella todennäköisyydellä tarvittaessa valmis kutsumaan hyvinkin pikaisesti 50.000 reserviläistä palvelukseen osoittaakseen kykyä puolustaa isänmaan koskemattomuutta. Viron kovista kokemuksista lisää Wikipediassa http://en.wikipedia.org/wiki/Estonia#Stalin_era

Pronssisoturipatsaasta kehitetyt riidat Viron ja Venäjän välillä ovat ehkä näkyvin Viron ja Venäjän välille viimeisen kymmenen vuoden aikana olleista erimielisyyksistä. Emme olleet tarkemmin tutustuneet patsaaseen ja siis päätimme koudata sen nykyisen sijaintipaikan kautta. Tilasimme tilataksin johon kaikki mahtuvat kerralla. Muutaman minuutin kuluttua tulikin taksi vaan ei ollut tilattua sorttia vaan aivan tavallista laatua. Kuski ehdotti, että tilataan toinen taksi ja ajellaan kahdella peräkkäin. Halusimme kouluttaa virolaista taksitilausorganisaatiota ja vaatia sieltä alkuperäistä taksia. Lisäodotusta tuli noin 8 minuuttia ja kauniimman sukupuolen edustaja kurvasi paikalle. Kannatti odottaa. Noin kymmenen minuutin sompailun jälkeen nahkatakkiin pukeutunut suharimme pysäytti sotilashautausmaan luo. Patsaalle oli matkaa n. 25 metriä ja komealta se näytti. Paikka oli mielestämme sille sopiva, sillä sodissa kaatuneet ympäröivät patsasta joka puolelta kuten Wikipediassa olevista kuvista näkyy.

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Bronze_Soldier_of_Tallinn,_2007.jpg
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Pronssisoturi>

Kuskimme odotti patsastelumme. Taksilla satamaan ja tuliaisostoksille. Laivamatkalla Helsinkiin ei havaittu niin sukellusveneitä kuin muutakaan erikoista.

Tällä kertaa perinteinen tiedustelutehtävä Akateemisen Kirjakaupan ulko- ja turvallisuuspolitiikan osastolle jäi tekemättä. Siellä oli käyty jo pari viikkoa aiemmin. Itäisestä naapurista koskevasta aineistosta oli tällöin havaittu mm. Alpo Juntusen: Venäjän imperiumin paluu, Anna-Lena Laure´nin: Hulluja nuo venäläiset ja Sofi Oksasen ja Imbi Pajun: Kaiken takana oli pelko, kuinka Viro menetti historiansa ja kuinka se saadaan takaisin. Viimeisen kirjan nettiesittelyssä

<http://www.wsoy.fi/index.jsp?c=/product&isbn=951-0-35111-3> on pari hupaisaa anekdoottia muuten melko mustan asian mausteena.

Viikonloppu selvitettiin kaikkea uutta tullutta tietoa ja seuraavan viikon alussa laitettiin kiitoksia lahden molemmin puolin ja ne tulivat sydämestä. Ensi vuodeksi on jo tiedossa seuraavan retken yksi kohde.

Raimo Hynynen
majuri reservissä